

LAISVĖ—LIBERTY

Vienintelis lietuvių kalboje
dienraštis Rytinėse Valstijose,
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) .. 9.00
Kanaadoje .. 9.00
Kitur užsienyje .. 10.00
Metams prenumeratai:
Jungtinėse Valstijose .. \$3.00
Pavienio egzempl. kainą 5 centai

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY

The Only Lithuanian Daily in
Eastern States
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
Telephone Virginia 9-1827
PRICE 5c A COPY

No. 219

Richmond Hill 19, N. Y., Ketvirtad., Lapkr. (Nov.) 10, 1955

KRISLAI

Dramaturgės Miller.
Laiškas iš Urugvajaus.
Jis grįžta Tėvynėn.
Kas vertia?
Rašo R. Mizara

Rašytojas Howard Fast sako, jog dramaturgas Arthur Miller šiandien yra patsai žymiausias amerikinis dramaturgas.

Jo veikalai su dideliu pagarbimu statomi New Yorko scenoje; Millerio veikalai yra statomi visame pasaulyje.

Tie, kurie matė Millerio veikalus scenoje, niekad jų nepamirš.

Šiuo metu to dramaturgo vienu pavadinimu dvi pjesės — "A View from the Bridge" — statomos New Yorke.

O Vilniaus Valstybinis dramos teatras šiemet pastatys Millerio "Crucible" — istorinę dramą apie Salemo ragany gaudytojus.

Pas mus jau buvo rašyta, kad šiuo metu iš Pietų Amerikos grįžta lietuvių nemaža žmonių. Grįžtų jų daugiau, bet tam tikri formalumai trukdo.

Rašiau mūsų veikėjams į Pietų Ameriką tuo klausimu laiškus. Ne kartą prasitariau, kad turbūt nėra geras dalykas visiems prasilavinusiems veikėjams dabar vykti savo gimtojo šalin.

Vienas sąžiningas ir darbštus veikėjas šiomis dienomis man tarp kitko rašė iš Urugvajaus:

"Dabar turiu Jums, drauge, pranešti nelauktą žinią: aš išvykstu į Tėvynę..."

Ir toliau laiško rašytojas paduoda išvykimo motyvus:

"Aš dar galėjau būti čia reikalingas ir naudingas metus kitus, bet tie metai prie metų daro savo įtaką — senstau. O užgyventi nieko nesuėjau. Negalėjau nieko sutaupti tai vadinamajai 'juodai dienai'."

"Nesuitaupiau ne todėl, kad būčiau buvęs tinginys ar koks pastumdėlis. Buvau darbuštas ir turėjau šiek tiek gabumų. Ir viską atidaviau mūsų veiklai. Štai, pralinko metai, geriau sakyčiau, daug metų: artėja tas laikas, kada visai negalėsiu dirbti..."

Laiško autorius originaliai iš Lietuvos buvo nuvykęs Brazilijon. Laiškė jis prisimena:

"Brazilijoje gyvenant turėjau teisę į senatvės pensiją, bet iš ten turėjau išbėgti. Policija, po paskutiniojo mano arešto, atėmė mano darbo knygutę ir pensijos kasos knygutę. Nenorėdamas būti tarpomas po policiją Sanpaulyje, sėkmingai pasprukau. Urugvajuje nesuėjau legalizuoti savo buvimą. Lig tyčia liga mane užklupo ir atėmė virš ketveris metus laiko..."

Šis taurus, gabus ir darbštus žmogus, praleidęs geriausią savo amžiaus dalį sunkiai dirbdamas ir veikdamas darbininkų judėjime, šiandien

DEMOKRATAI ATSIKĖ NEMENKUS RINKIMŲ LAIMĖJIMUS

Sovietai negali sutikti su planu įtraukti suvienytą Vokietiją į Atlanto paktą

Ženeva. — Keturių ministrų konferencija atsinaujino po trijų dienų pertraukos. Iš Maskvos sugrįžęs Molotovas pareiškė, kad Tarybų Sąjunga jokiu būdu negali sutikti, kad suvienyta Vokietija stotų į Atlanto paktą — į karinę NATO.

Britanijos ministras Macmillanas pirmu kartu bandė aiškiai atsakyti į pakartotinai Molotovo statytą klausimą: Ar suvienytoji Vokietija garantuos nestojanti į karinius paktus? Macmillanas pripažino, kad su tokia garantija Vokietija nesutiktų.

Molotovas tada atsakė, kad Vakarai negali laukti, jog Sovietai pritartų planui vienyti Vokietiją, kad ji atsiginkluotų ir stotų priešingą sąjungą. Jis pabrėžė, kad Vokietijos vienybė pageidautina, bet tik su garantijomis, kad ji liks neutrališka ir tik minimališkai ginkluota.

Trys Vakarų ministrai paskui priėjo išvados, kad Sovietai "siekia komuni-

Britanijos parlamentas kviečia T. S. R. S. svečius

Londonas. — Britanijos parlamentas pakvietė Tarybų Sąjungos Aukščiausios tarybos narių delegaciją atvykti Londonan.

Pakvietimą bendrai padarė parlamento atstovų butas ir lordų butas.

Zorinas bus tarybiniu ambasadoriumi Bonnoje

Bonna. — Vakarų Vokietijos valdžia priėmė V. A. Zoriną kaip Tarybų Sąjungos ambasadorių. Zorinas yra vienas vadovaujančių tarybinių diplomata. Jo pasiuntimas Bonnon skaitoma ženklu, kad Tarybų Sąjunga kreipia daug dėmesio į tą postą.

Londonas. — Varšuvos radijas praneša, kad Lenkijoje įvyko patriotinių kaulių kunigų suvažiavimas. Tai kunigai, kurie nusitarė draugiškai atsinešti į liaudies valdžią. Kaip stebėtąjas tame suvažiavime dalyvavo Britanijos parlamento narys darbietis James Delargy.

yra be cento, be jokios atlyties užtikrinimo.

Na, ir jis grįžta į Lietuvą, į gimtąjį savo kraštą, gerai žinodamas, kad Tėvynė jį mieliai pasitik.

Tokių, kaip cituotų žodžių autorius, Pietų Amerikoje yra daug.

Jaunas negras nušautas už balto žmogaus "palietimą"

Heatsville, Va. — Jeigu senyvo amžiaus negras padeda savo ranką ant balto asmens peties, tame nieko blogo pietinių rasistų akys. Bet jaunesnis negras to negali padaryti, nes tai būtų "perdidelio familiariskumo" ženklas ir todėl nusi-dėjimas.

23 metų amžiaus negras Howard Bromley, kaip matyti, nebuvo į tą taisyklę įsisamonišęs. Ir jis už tai apmokėjo savo gyvastimi.

Bromley užėjo į Ira D. Hintono krautuvę ko nors nusipirkti. Ten rados jaunesnis Hintono brolis, ge-

ras Bromley pažįstamas. Besikalbant su juom, Bromley jam uždėjo ranką ant peties. "Tu tam perjau-nas!" jį išpėjo senasis Hintonas.

Bromley nesuprato, kam reikalas. Prasidėjo ginčas ir Hintonas ištraukęs pistoletą nušovė jaunąjį negrą ant vietos.

Prokuroras Johnsonas sako, kad jis tikisi, jog Hintonas bus patrauktas atsakomybėn. Jis taipgi sako, kad vietiniai negrai, kurie sudaro apie 40 proc. toje apskrityje, yra didžiai pasipiktinę.

Dar vis nenubalsuota, kas bus Saugumo tarybos nariu

Jungtinės Tautos. — Generalinė asamblėja 21-mu kartu balsavo ir vis nenubalsavo, kas bus nauju Saugumo tarybos nariu, nes nė viena pusė negavo dviejų trečdalių balsų.

Kaip per ankstyvesnius balsavimus, kandidatės buvo Jugoslavija ir Filipinai. Filipinus remia Amerika ir jos sąjungininkai, o Jugoslaviją tarybinis blokas, neutralistiniai Azijos kraštai ir Britanija bei kelios jos glaudžios sąjungininkės Europoje ir Britanijos

Belgijos atstovas Paul Spaak pasiūlė, kad būtų padarytas kompromisas: ta vieta Saugumo taryboje būtų laikoma pasikeičiant kas mėnesį abiejų kandidatų — Filipinų ir Jugoslavijos.

Balsavimas vėl atidėtas dviem savaitėm.

Egiptas ir Izraelis ir vėl kaltina viens kitą puolime

Kairas. — Po kelių palyginamai tylių dienų kariniai susirėmimai tarp egiptiečių ir izraeliečių atsinaujino. Kaip paprastai, abi pusės meta kaltinimus, sakydamos, kad priešas atakavo.

Egiptiečiai šiuo kartu sako, kad keturi izraeliečių šarvuoti automobiliai įsiveržė į Egipto teritoriją, bet jie paskui buvo atbloks-ti ir keturi izraeliečiai kariai tapo užmušti.

Bet Izraelis teigia, kad susirėmimas įvyko Negevo dykumoje, Izraelio teritorijoje, kurion egiptiečiai buvo įsiveržę.

Amerikos ambasadorius Egipte Byroade ir britų ambasad. Trevelyan apsilankė pas Egipto užsienio reikalų ministrą Fawzi Manoma, kad jie bandė gauti iš jo informacijos, kokie yra Egipto ateities planai, kad tie planai galėtų būti persiųsti į Ženevą.

Japonijos kabinetas baigs savo terminą lapkričio 21

Tokyo. — Šio mėnesio 21 dieną susirenka Japonijos parlamentas. Tuo pačiu metu dabartinė Hatoyamos valdžia atsistatydins. Bet tas pats Hatoyama ir jo konservatyvė partija bandys sudaryti naują kabinetą. Ar tas jiems pasiseks, priklausys nuo to, ar galės sudaryti koaliciją su taip vadinamais liberalais, kurie tikrumoje yra dar labiau konservatyviški, negu Hatoyamos konservatoriai.

El Glaoui bučiavo sultono kojas, maldavo atleidimo

Paryžius. — Marakešo paša El Glaoui, kuris dveji metai atgal padėjo francūzams nuversti Ben-Jusefą nuo sosto, dabar atvykęs į Paryžiun aplankė Ben-Jusefą ir senu arabišku papročiu parkritęs ant žemės, bučiavo jo kojas, prašydamas atleidimo.

Sultonas pagaliau jam liepė atsikelti, sakydamas: "Aš esu visų marokiečių sultonas ir tu esi vienas jų. Pamirškime apie praeitį."

Jie teigia, kad tai yra ženklas, jog jie laimės ir ateinančiuose prezidentiniuose rinkimuose

Washingtonas. — Demokratų nacionalinio komiteto pirmininkas Butleris trečiadienio rytą spaudos konferencijoje pareiškė, kad dabar visos žymės rodo, jog demokratai ateinančiais metais laimės prezidentiniuose rinkimuose.

Jis sakė, kad antradienį įvykė rinkimai, kuriuose

demokratai atsiekė nemenkus laimėjimus, ta linkme rodo. Kaip yra žinoma, demokratai visoje eilėje vietovių laimėjo nuo respublikonų vietines miestų administracijas, sustiprino savo jėgas kai kurių valstijų seimeliuose ir bendrai pasirodė esanti stipresnė partija.

Republikonų pirmininkas Hall dabar teigia, kad "šitie vietiniai rinkimai neturi jokios nacionalinės svarbos."

Laimėjimai New Yorke

New Yorko mieste demokratų laimėjimai buvo beveik visuotini — jie laimėjo beveik visas vietas, kurias stengėsi atimti nuo respublikonų. Jie atsiekė laimėjimus ir valstijoje, nors kiek menkesnius. Svarbiausiu laimėjimu pačiame mieste demokratai skaito O'Connor išrinkimą Queens apskrities prokuroru, — vieton, kurią paprastai laiko respublikonai.

O'Connor laimėjimas ypatingai svarbus, nes jis persveriantis: 207,700 balsų prieš respublikonų kandidatą Leibell 139,419.

Valstijoje demokratai laimėjo burmistrų (majorų) vietas visoje eilėje vietovių, kurių pilnas sąrašas einant spaudon dar nebuvo paskelbtas.

New Jersey valstijoje demokratai sustiprino savo jėgas vietiniame seimelyje (legislatūroje). Labai svarbų laimėjimą jie toje valstijoje atsiekė Essex apskrityje, kur demokratas D. C. Fox sumušė respublikoną Anton ir laimėjo valstijos senatoriaus vietą. Republikonai tą vietą laikė net nuo 1908 metų.

Philadelphijoje demokratas Dilworth laimėjo miesto burmistro postą, smarkiai sumušdamas respublikoną Longstreth 420-135 prieš 288,646.

Kentucky valstijoje demokratai laimėjo gubernatoriaus vietą. Jų kandidatas Chandleris sumušė respublikoną Denney 236,806 prieš 157,316.

Svarbi staigmena yra dideli demokratų laimėjimai tradiciniai respublikoniškoje Indianos valstijoje. Industriniuose tos valstijos centruose, Indianapolyje, Hammonde ir South Bende, jie laimėjo burmistrų rinkimus didelėmis persvaromis prieš respublikonus.

Ohio aukščiausias teismas tą atmetė, o dabar šalies Aukščiausias teismas tų Ohio aukščiausio teismo nuomonę parėmė.

Amerikietis ragina priimti Liaudies demokratijas į JT

New Yorkas. — Buvęs Amerikos Jungtinių Tautų delegatas Ernest A. Gross viešame laiške "Times" puslapiuose sako, kad jau laikas priimti į J. T. liaudies demokratijas.

Nors Lenkija ir Čekoslovakija prie J. T. priklauso, Amerika iki šiol neprileido Rumunijos, Vengr., Bulgarijos ir Albanijos priėmimo. Gross sako, kad Amerika turėtų sutikti, kad tos šalys būtų priimtos į Jungtines Tautas, o Tarybų Sąjunga turėtų sutikti, kad Italija, Japonija ir eilė kitų kraštų taipgi būtų Jungtinėse Tautose.

Ženeva. — Prie Dulleso arti stovį asmenys sako, kad iki tiesioginių Dulleso-Čou En-lajaus derybų dar toli...

ORAS NEW YORKE
Apsiniaukę, kiek švelniau.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisve, Inc.

Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.

President JOHN GRUBAS; Sec.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year — \$8.00	Canada and Brazil, per year \$9.00
United States, per 6 months — \$4.50	Canada and Brazil, 6 months \$5.00
Queens Co. — \$9.00 per year	Foreign countries, per year \$10.00
Queens Co. — \$5.00 per six mos.	Foreign countries, 6 months \$5.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y. under the Act of March 3, 1879

GERAŠIRDIS FORDAS

KAI KŪRIE LAIKRAŠČIAI, rašdami apie įvairių kapitalistų "gerumus" ir "geraširdiškumą," nuplepa nei šį nei tą.

Taip dabar nuplepėjo komercinė spauda apie Fordo šeimos "geraširdiškumą."

Fordo korporacija nutarė pavesti 60 proc. savo sėrų biržai. Kitais žodžiais, Fordo kompanija eina į spekuliaciją. Iki šiol, atsiminkime, Fordo šeima laikė savo rankose visą tos korporacijos turta, kuris siekia apie du bilijono dolerių.

Dabar Fordo korporacijos 60 proc. sėrų, turinčių balsavimo vertę, bus parduodami Wall stryto biržoje. Kita dalis — 40 proc. — pasiliks Fordo šeimos rankose.

Dėl to kai kurie laikraščiai pradėjo daug maž taip rašyti: Žiūrėkite, tokia milžiniška korporacija pereis "į visuomenės rankas!..."

Juokus daro toji spauda. Net jeigu tuos 60 procentų sėrų ir supirktų darbo žmonės, tai ir tuomet Fordo korporacija pasiliktu Fordo šeimos kontrolėje. Yra žinoma, kad asmuo, turintis korporacijos tik 20 proc. visų sėrų, turinčių teisę balsuoti, pasilieka pilniausioje kontrolėje, o ne tie, kurie turi 80 procentų sėrų.

Taigi ir šis Fordo "geraširdiškumas" liekasi nieku daugiau, kaip pasaka. Jis kaip buvo, taip ir pasiliks valdytoju Fordo automobilių pramonės.

TSRS PO 38 METU

TARYBŲ SAJUNGA, kaip tai pripažįsta visas pasaulis, šiais metais minėjo Spalio revoliucijos sukaktį su ypatingu pasitikėjimu ateitimi, su ypatingu optimizmu ir jausmu, kad pirmoji socializmo šalis tampa vis stipresniu faktoriumi visos žemės rutulio istorijoje.

Ne tai, kad Tarybų Sąjunga kada nors būtų įkritusi beviltėn: net tamsiausiomis dienomis, kuomet hitleriniai legionai stovėjo prie pat Maskvos ir didžiuliai tarybiniai plotai kraujavo po vokiečių faštinę okupaciją, Spalio metinių dieną iš Maskvos kalbėjo vilties ir pasitikėjimo balsas.

Bet dabar, artinantis prie 40-ųjų metų (tik už dvejų metų) Tarybų Sąjunga lyg sako: kokie sunkumai nebuvo kelyje ir kokie nebūtu prieš mus, mes esame apsiginklavę galingiausiu ginklu pasaulyje — teisinga idėja — ir jos niekas negali nugalėti.

Yra komentatorių mūsų šalyje, kurie dabar sako, kad tarp taikingo sugyvenimo politikos (koegzistencijos) iš vienos pusės ir Kaganovičiaus bei Žukovo kalbų iš kitos, yra tam tikri prieštaravimai.

Mums atrodo, kad prieštaravimų nėra. Taikingas gyvenimas, koegzistencija, reiškia kaip tik tą, ką sako žodžiai: ginkluotų susikirtimų vengimas, taikos palaikymas, draugiškų ryšių vystymas. Bet tas, žinoma, nereikia, kad abi pusės atsisako savo nuomonių apie socialinių sistemų gerumą ar blogumą, kad nustumiama šalin ideologinė kova.

Kaip tik atbulai — taikingas sugyvenimas reiškia, kad taikines metodomis, kultūrinėje, politinėje ir socialinėje dirvoje, idėjos kovoja už pirmenybę. Kaganovičius teisingai pasakė, kad idėjos keliauja be vizų ir be pirštų nuospaudų. Jų negalima sulaukyti, lygiai, kaip jų negalima eksportuoti.

Tarybų Sąjunga, kuri per arti keturis dešimtmečius po socializmo atsiėkė tiek, kiek kitiems kraštams emė emžiai, su pateisinimu didžiuojasi savo atsiekimais. Per arti 40 metų šalis, kuri buvo atsilikusioji carinė Rusija, ant tiek išvystė savo techniką, pramonę ir mokslą, kad gali ateiti į pagalbą kitoms šalims: socializmą statančiai Kinijai ir nuo socializmo dar toli esančiai Indijai bei eilei kitų šalių.

Tarybų Sąjunga jaučia, kad tos socializmo idėjos, kurios ją pačią pavertė į milžiną, dar šiame šimtmetyje triumfuos visame pasaulyje.

Mūsų šalies administracija laikosi kitokios nuomonės: kad kapitalistinė sistema yra laisvės sistema, kad ją reikia palaikyti kur tik galima, ir, bent taip išsireiškiam, kad jai priklauso ateitis.

Gerai, tegu eina ideologinės lenktynės. Pasaulio žmonija, jos masės, su laiku tars galutinį žodį. Kas svarbu, tai kad tos lenktynės eitų taikos vieškeliais. Su tuom sutinka visi dorieji žmonės, kurioje ideologinėje stovykloje jie nesirastų.

PRAŠOME BŪTI KONCERTE

MŪSŲ KONCERTAS, kuris įvyks lapkričio 13 d., Lietuvių Kultūriniam Centre, Richmond Hill, N. Y., yra viena tų eivenių, kurių neturėtų apiešti nei vienas geras laisvėtis, gyvenęs Didžiajame New Yorke arba jo apylinkėje.

Mūsų laikraštis koncertus rengia jau per virš 40 metų. Faktinai, Laisvės koncertai padėjo išsiauklėti dideliam

Kas Ką Rašo ir Sako

TIESA APIE PROF. J. MATULIO KALBĄ

Vilniaus "Tiesoje" (š. m. spalio 7 d.) įdėta ištisa rezoliucija, kurią pasiūlė prof. J. Matulis, Tarybų Sąjungos delegacijos narys Jungt. Tautų asamblėjoje. Mes čia tai paduodame ištisai, kaip Elta buvo pranešusi Lietuvos spaudai:

"Socialinių ir kultūrinių klausimų komitetas pradėjo svarstyti SNO Aukščiausiojo komisaro pabėgėlių reikalams pranešimą. Pranešimo svarstyme dalyvavo TSRS, Švedijos, Australijos, Graikijos, Danijos, Anglijos ir JAV atstovai. Diskusijos vyksta toliau.

"Vakar kalbėjęs TSRS atstovas J. Matulis pateikė tokį TSRS rezoliucijos projektą šiuo klausimu:

"Generalinė Asamblėja,

pažymėdama, kad, nors nuo antrojo pasaulinio karo pabaigos jau praėjo daugiau kaip 10 metų, karo išdavoje kilusi perkeltųjų asmenų ir pabėgėlių problema vis dar nėra visiškai išspręsta, ir iki šiol daug perkeltųjų asmenų ir pabėgėlių atplėšti nuo savo tėvynės, neturi daugelio teisių ir neaprupinti darbu, dėl to yra atsidūrę labai sunkiose sąlygose; daugelis šių asmenų, be to, laikomi stovyklose;

primindama, kad Generalinės Asamblėjos 1946 metų vasario 12 d. priimta rezoliucija nustato, jog "svarbiausias uždavinys dėl perkeltųjų asmenų yra skatinti juos kuo greičiau grįžti į šalis, iš kurių jie yra kilę, ir padėti šiam grįžimui visais galimais būdais";

suteikdama reikiamą reikšmę taip pat priemonėms, skirtoms įdarbinti tuos perkeltuosius asmenis ir pabėgėlius, kurie vis dar yra bedarbiai;

pripažindama, kad būtina, jog perkeltųjų asmenų ir pabėgėlių problema būtų išspręsta per kiek galima trumpesį laiką;

1. paveda Suvienytų Tautų Organizacijos Aukščiausiam komisarui pabėgėlių reikalams visai skatinti ir visais galimais būdais padėti perkeltiems asmenims ir pabėgėliams kuo greičiau sugrįžti į šalis, iš kurių jie kilę, vadovaujantis savanoriškumo principu.

2. paveda aukščiausiam komisarui ir ragina vyriausybės tų šalių, kurių teritorijoje dar yra perkeltųjų asmenų ir pabėgėlių:

a) užtikrinti jų tarpe tinkamą aiškinamąjį darbą, siekiant juos kuo greičiau sugrįžti į tėvynę, neišdžiant vesti propagandos, nukreiptos prieš SNO arba atskirų jos narių interesus, o taip pat propagandos, priešiškos toms šalims, iš kurių kilę perkeltieji asmenys ir pabėgėliai;

b) padėti plačiai ir teisingai informuoti perkeltuosius asmenis ir pabėgėlius jų gimtajai kalba apie įstatymus, priimtus atskirose šalyse ir numatančius, sutinkamai su humaniško ir asmens laisvės principais, amnestiją arba atleidimą nuo atsakomybės, o

skaičiumi mūsų dainininkų. Be moralės naudos, kurią šitie koncertai laikraščiu teikia, yra ir medžiaginė nauda. Dėl to prašome visus laisviečius, kuriems sąlygos leidžia, nepatingėti būti šioje mūsų laikraščio metinėje šventėje.

Japonijos parlamento delegacija kalbėjosi su Bulganinu ir Chruščiovu

Š. m. rugsėjo mėnesį Tarybų Sąjungoje lankėsi Japonijos parlamento delegacija. Ji turėjo pasikalbėti su Bulganinu ir Chruščiovu. Tas pasikalbėjimas yra labai įdomus, nes jis nušviečia kai kuriuos tarp Tarybų Sąjungos ir Japonijos dar vis neišspręstus "nesusipratus." — Laisvės Red.

Bulganinas. Mes sveikiname Jus ir esame pasirošę išklauti.

Chruščiovas. Mes džiaugiamės, kad Jūs atvykote. Tai leis mums geriau pažinti vieni kitus, geriau žinoti mūsų ir Jūsų ketinimus. Mes turime visų geriausių ketinimus, nukreiptus į tai, kad būtų nustatyti draugiški santykiai su japonų tauta. Aš manau, kad japonų tautos interesus taip pat atitinka draugiškų santykių su jais lybiečiai užmezgimas ir vystymas. Šiame kelyje yra dideli sunkumai. Bet reikia manyti, kad šiandieninis kontaktas su Jumis ir Jūsų viešėjimas Tarybų Sąjungoje padės nustatyti gerus santykius. Mes paklausysime, ką jūs norite pasakyti. Mes taip pat pareikšime samprotavimus dėl to, kaip mes žiūrime į tolesnį Tarybų Sąjungos savitarpio santykių su Japonijos valstybe perspektyvas. Prašome pasakyti atvira.

Bulganinas. Kas prašo žodžio?

Kitamura (delegacijos vadovas). Leiskite man iš visos širdies padėkoti už galimybę pabūti šiandien pas Jus priėmimo. Mes aplankėme Jūsų šalį, karščiausiai norėdami padaryti visa, kas galima santykiams pagerinti. Draugiškiems ryšiams nustatyti tarp mūsų šalių. Mes taip pat manome, kad mūsų šalių savitarpio santykiai yra labai svarbūs veiksnys bendrame taikos reikale visame pasaulyje. Su tokia viltimi mes atvykome į Jūsų šalį ir mums norisi, kad nors nuveiktų šia kryptimi. Kai mes vykome iš Japonijos, visą mūsų tautą intensyviai dalyvavo kovoje už taiką.

Mums gerai žinomas tas didžiulis vaidmuo, kurį suvaidino Tarybų Sąjunga stiprinant taiką ir, skyrium imant, tas aktyvus vaidmuo, kurį suvaidino premjeras Bulganinas neseniai įvykusiam susitikime Zenevoje.

Mūsų pirmasis įspūdis, atvykus iš mažos Japonijos, — tai Tar. Sąjungos teritorijos milžiniškumas. Antra, mes įsitikinome, kaip čia suklestėjo mokslas, ekonomika, kultūra.

Mes taip pat laikome labai svarbiu taikių draugiškų santykių nustatymui tą šiltą sutikimą, kurį mes patyrėme čia, Tarybų Sąjungoje. Mes kupini noro padėti visas pastangas taikai sustiprinti.

Jeigu pereisime prie konkrečių klausimų, tai jie tokie: Pirmas, teritorinis klausimas, taip pat grynima tų perkeltųjų asmenų ir pabėgėlių, kurie tam tikromis antrojo pasaulinio karo sąlygomis negerai pasijelgė savo tėvynės atžvilgiu;

c) imtis visų reikalingų priemonių įdarbinti perkeltuosius asmenis ir pabėgėlius, kurie dar yra bedarbiai;

3. paveda Suvienytų Tautų Organizacijos Aukščiausiam komisarui pabėgėlių reikalams eiliniame pranešime, kuris bus pateiktas Generalinės Asamblėjos XI sesijai, pranešti apie šios rezoliucijos vykdymą."

po to ekonominis klausimas, konkrečiai, žvejybos klausimas ir susijęs su juo prekybos išplėtimo klausimas, kultūrinių ryšių klausimai. Yra ir kitų. Mes manome, kad juos spręsti reikia imtis plačių užmojų, vieningai ir pasistengti šiltoje draugiškoje aplinkoje juos išspręsti.

Taip pat yra klausimas del karinių nusikaltėlių paleidimo. Tai yra karštas plačių japonų masių noras. Ir mes prašome poną Premjerą parodyti šiuo klausimu didžiadvasiškumą. Šio klausimo išsprendimas būtų geriausia atsiminimo dovana 38 Jūsų šalyje esančios Japonijos parlamento delegacijos žmonėms.

Vakar mes turėjome laimingą progą aplankyti japonų karinių nusikaltėlių stovyklą Iwanoge. Jeigu būtų galima, tai mūsų karštas noras yra taip pat aplankyti stovyklą Chabarovske. Mes labai prašytume tokio leidimo ir būtime už jį dėkingi.

Baigiant leiskite man dar kartą padėkoti už visą tą rūpinimąsi mumis, kuris čia buvo parodytas. Ir paskutinis klausimas. Ar jūs neprieštarausite, jeigu mūsų šios dienos pasikalbėjimo turinys bus paskelbtas spaudoje.

Masaru Nomidzo. Leiskite man šiek tiek papildyti tą Kitamura kalbos dalį, kurioje jis palietė konkrečius klausimus, ir paprašyti, kad galėtume išklauti tiek poną Bulganiną, tiek ir poną Chruščiovą nuomonę. Aš noriu paliesti tiek teritorinius klausimus, tiek ir karinių nusikaltėlių, prekybos, žvejybos ir kultūrinių ryšių klausimus.

Mes gerai suprantame, kad teritorinis klausimas yra labai sudėtingas. Jis susijęs su Sanfrancisco sutartimi, su Okinavos salos klausimu išsprendimu. Bet mes žinome tuos didelius pakitimus, kurie įvyko po keturių valstybių Vadovų pasitarimo, kuriame dalyvavo tiek ponas Bulganinas, tiek ir ponas Chruščiovas. Japonų tauta parodė šiuo klausimu labai didelį susidomėjimą ir deda dideles viltis į tolesnį įvykių vystymąsi. Mes prašytume pagal galimybes išspręsti teritorinį klausimą palankiu būdu, kad tai patarnautų taikos jėgų vystymuisi.

Kai dėl karinių nusikaltėlių klausimo, tai aš, visų pirma, norėčiau pareikšti padėką už tai, kad buvo paskelbtas praėjusių metų kovo mėnesio 36 žurnalo, kurį neseniai sugrįžo. Karinių nusikaltėlių — buvusių karo belaisvių klausimo išsprendimas atitiktų visos japonų tautos lūkesčius, ir mes prašome padėti išspręsti šį klausimą, kas prisidėtų prie draugiškų santykių nustatymo.

Mes girdejome, kad kancleris Adenauerio apsilankymo Tarybų Sąjungoje išdavoje vokiečių karinių nusikaltėlių klausimas buvo teigiamai išspręstas, ir mes tikimės, kad tuo pačiu keliu gali vykti japonų karinių nusikaltėlių klausimo išsprendimas.

Kai dėl prekybos, tai mūsų prašymas yra vystyti prekybą savitarpio palankumo pagrindu, kaip pirmąją priemonę abiejų šalių tarpusavio santykiams normalizuoti.

Kai dėl žvejybos klausimo, tai Japonijos — Kinijos santykiai šiuo atžvilgiu jau sėkmingai išspręsti. Dabar būtų labai pageidautina sureguliuoti visus sudėtingus klausimus, kurie iškilę ryšium su žvejyba ir Japonijos — Tarybų Sąjungos santykiuose, konkrečiai žvejybos sričiuose vandenyse klausimai.

Mes manytume, kad galima sudaryti tokį specialų organą šiam klausimui sureguliuoti, ir kurį galėtų įeiti dalis parlamento delegacijos narių, kurie dalyvauja čia. Mes taip

pat prašome jūsų paramos vystant kultūrinius ryšius, tame tarpe ir sportinius ryšius, meno srityje ir tt.

Bulganinas. Į pateiktus klausimus atsakys drg. Chruščiovas.

Chruščiovas. Aš norėčiau iš pradžių pasakyti tai, kaip mes žiūrime į karo stovio likvidavimo ir diplomatinį santykių užmezgimo klausimą. Mes manome, kad tai svarbiausias klausimas, kurį turi išspręsti mūsų valstybės, jis yra išeities taškas mūsų santykiuose. Visų pirma reikia kalbėti apie karo stovio likvidavimą ir apie tai, kad būtų užmiršti buvusieji karai ir konfliktai, kurie vyko tarp Tarybų Sąjungos ir Japonijos valstybės. Reikia sudaryti normalius organus, kurie atstovautų Tarybų Sąjungai Japonijoje ir Japonijos valstybei Tarybų Sąjungoje.

Tai sudarytų tokią padėtį, kad mūsų valstybės galėtų per normalius diplomatinis kanalus palaikyti ryšius, vesti derybas visais tarp mūsų kylančiais klausimais. Tai mums atrodo taip elementaru, kad mus šiek tiek stebina, kodėl taip užtruko derybos šiuo klausimu, kurios vyksta Londone tarp TSRS ir Japonijos atstovų. Mums sudarė toks įspūdis, kad japonų pusė nerodo ypatingo suinteresuotumo Tarybų Sąjungos ir Japonijos santykių normalizavimu ir todėl dirbtinai užvilkina derybas.

Kalbėjęs pirmą manęs ponai Kitamura ir Nomidzo pateikė kaip pavyzdį karinių nusikaltėlių — buvusių vokiečių armijos karo belaisvių klausimo išsprendimą ir nurodė, kad šis klausimas buvo teigiamai išspręstas. Šis pavyzdys tikrai rodo, kad karinių nusikaltėlių klausimas gali būti išspręstas teigiamai. Bet kadangi jūs pateikėte, kaip pavyzdį klausimo išsprendimą su vokiečiais, tai aš atkreipčiau jūsų dėmesį į štai ką. Su ponu Adenaueriu mūsų derybos truko penkis dienas ir mes per tą laiką susitarėme dėl diplomatinį santykių užmezgimo tarp Tarybų Sąjungos ir Vokietijos Federalinės Respublikos, susitarėme dėl ambasadų įsteigimo atitinkamų valstybių sostinėse ir davėme ponui Adenaueriui žodį apsvaistinti karinių nusikaltėlių klausimą.

Tuo pačiu metu derybos toliau pat klausimais tarp Tarybų Sąjungos ir Japonijos teisingai apie keturius mėnesius ir toliau už malonius pasikalbėjimus reikalas nenuėjo. Atstovai geria arba, kalbasi draugiškai tarp savęs, vienas kitą įtikinėja, kad ir viena ir antra pusė nori taikos, nori likviduoti karo stovį ir nustatyti diplomatinis santykius. Aš manau, kad keturi mėnesiai — visiškai pakankamas laikas tam, kad būtų galima susitarti. Matyti, derybos vilkinamos todėl, kad japonų pusė nesuinteresuota spręsti šio klausimo išsprendimu.

Mes turėjome gana įteptą susitarimą su Vokietijos Federalinės Respublikos vyriausybe. Derybos su šios vyriausybės atstovais vyko taip pat gana įtemptai, bet abi pusės turėjo norą pasiekti santykių tarp Tarybų Sąjungos ir Vokietijos Federalinės Respublikos normalizavimą ir todėl buvo pasiekti teigiami rezultatai.

Po derybų su Vokietijos Federalinės Respublikos vyriausybe mes taip pat surengėme derybas su Vokietijos Demokratinės Respublikos atstovais, apie kurių rezultatus Jūs žinote iš spaudos. Bet čia aš noriu nurodyti, kad vokiečių karinių nusikaltėlių paleidimo klausimą mes

pat prašome jūsų paramos vystant kultūrinius ryšius, tame tarpe ir sportinius ryšius, meno srityje ir tt.

Bulganinas. Į pateiktus klausimus atsakys drg. Chruščiovas.

Chruščiovas. Aš norėčiau iš pradžių pasakyti tai, kaip mes žiūrime į karo stovio likvidavimo ir diplomatinį santykių užmezgimo klausimą. Mes manome, kad tai svarbiausias klausimas, kurį turi išspręsti mūsų valstybės, jis yra išeities taškas mūsų santykiuose. Visų pirma reikia kalbėti apie karo stovio likvidavimą ir apie tai, kad būtų užmiršti buvusieji karai ir konfliktai, kurie vyko tarp Tarybų Sąjungos ir Japonijos valstybės. Reikia sudaryti normalius organus, kurie atstovautų Tarybų Sąjungai Japonijoje ir Japonijos valstybei Tarybų Sąjungoje.

svarstėme anksčiau Berlyne, kai mes su drg. Bulganinu grįžome iš Zenevos. Dabar kaip Jūs žinote, šis klausimas išspręstas teigiamai. Dabar vyksta paruošiamasis darbas vokiečiams kariniams nusikaltėliams paleisti ir jiems perduoti atitinkamai pagal gyvenamąją vietą Vokietijos Demokratinėi Respublikai ir Vokietijos Federalinei Respublikai.

Iš čia išvada — gal būt, klausimą, kurį jūs mums iškeliate, reikėtų, visų pirma, pateikti Japonijos vyriausybės atstovui, kuris įgaliotas vesti derybas su Tarybų Sąjungos atstovu Londone?

O klausimai, kurie per derybas Londone pasirodė ginčytini, dabar jau pakankamai aiškūs, požiūriai išaiškinti ir reikėtų jau pereiti prie jų praktinio išsprendimo.

Karinių nusikaltėlių, buvusių Japonijos armijos karių, klausimas nėra neišsprendžiamas. Mes manome, kad po karo pabaigos praėjo daug laiko ir nutėisti už savo nusikaltimus kariniai nusikaltėliai jau atbuvo dalį bausmės laiko. Dabar galima būtų pareikšti didžiadvasiškumą ir paleisti šiuos žmones, perdavus juos Japonijos vyriausybei, kad ji pasielgtų su jais pagal savo nuožiūrą.

Šiame reikale mes nesivadovaujame keršto jausmu. Mes, valstybiniai veikėjai, turime vadovautis, svarbiausia, ne praetimi, o ateitimi. Šių žmonių paleidimas pirmą laiką suteiktų džiaugsmą jų šeimoms ir artimiesiems. Pirmą laiką paleidimas prisidėtų prie geresnio savitarpio spratimo ir santykių normalizavimo tarp mūsų šalių.

Mes manome, kad geriau būtų vienu metu išspręsti klausimus: dėl karo stovio likvidavimo tarp TSRS ir Japonijos, dėl diplomatinį santykių užmezgimo ir dėl karinių nusikaltėlių paleidimo. Šių klausimų išsprendimą su pasitenkinimu sutiktų Japonijos liaudis. Šiuo aktu džiaugtųsi ir tarybiniai žmonės. Todėl skirstyti visus klausimus dalimis nereikėtų, o reikėtų juos spręsti kartu. Tai būtų gera dovana Japonijos ir Tarybų Sąjungos tautoms. Toks yra mūsų požiūris.

Masanobu Cudzi. Aš norėčiau sustoti ties viena aplinkybe. Šiuo metu dar yra tarybų nepaleisti 439 kariniai nusikaltėliai, atliekantieji bausmę pagal Amerikos — Anglijos teismų nuosprendžius. Ir Japonijos vyriausybė, ir japonų tauta laukia to, kurie kariniai nusikaltėliai bus paleisti anksčiau. Ir mano karštas prašymas yra, kad esantieji Tarybų Sąjungoje kariniai nusikaltėliai būtų paleisti anksčiau, negu jie būtų paleisti Anglijoje ir Amerikoje.

Chruščiovas. Aš galiu Jūs užtikrinti, kad Tarybų Sąjungoje esantieji kariniai nusikaltėliai bus paleisti palyginamai anksčiau, negu bus paleisti kariniai nusikaltėliai kurse nutėisti JAV ir Anglijos teismų. Tai paaiškinama tokiu būdu: Amerikos ir Anglijos diplomatiniai santykiai su Japonija užmezgti 1947 metais. O su mumis jų dar nėra. Tada dėl pridamos Jums, kai tik bus likviduotas karo stovis ir užmezgti normalūs diplomatiniai santykiai, paleisti kariniai nusikaltėliai. Vadinau, tai bus pats greičiausias paleidimas po diplomatinį santykių užmezgimo.

(Bus daugiau)

Belgradas. — Nors Amerikos spauda plačiai rašo apie bendrą Dulleso-Tito pareiškimą "už satelitinę laisvę" Jugoslavijos pareiškimui, kad nieko panašaus nepasakys. Tito sakė, kad šalis turi būti nepriklausoma ir padėkoti spręsti apie savo socialinį santvarką.

Cleveland, Ohio

Prasidėjo Smitho aktu kaltinamųjų teismas

Po daugelio įžymių vietos nuotykių bei įvykių, spalio 30 d., Clevelande atsidarė Ohio vienuolikos Smitho aktu kaltinamųjų teismas.

Trimis dienomis prieš teismo prasidėjimą žymus Jungtinių Valstijų civilinių laisvių autoritetas, profesorius Henry Steele Commager, kalbėjo Amerikos Civilinių Laisvių Unijos Clevelando skyriaus surengtame mitinge, kuriame dalyvavo virš 500 žmonių. Profesorius Commager padarė jaudinančių išdėstymų, ant kiek pavojinga yra J. V. Abartinė saugumo programa, kuri dabar yra vykdoma Jungtinėse Valstijose, ir kad daug žalos yra padarę civilinėms laisvėms.

Tą sekmadienį prieš teismui prasidedant vienas iš žymiausių Clevelando rabinų, Abba Hilel Silver, pasakė pamokslą, nurodydamas, kokioje padėtyje dabar randasi civilinės laisvės. Jis pareiškė, kad ne komunistai sudaro Jungtinėms Valstijoms pavojų. Pavojus Amerikai, jis sako, pačiam nuo fašistų, rasistų, akly fanatikų ir nuo tokių, kaip užmušėjų negro vaiko Emmett Louis Till Missisipi valstijoje, ir tų, kurie tuos užmušėjų išteisino, ir palgi nuo tokių, kurie kovoja prieš Aukščiausiojo teismo nuosprendį panaikinti segregaciją mūsų krašto mokyklose.

Teismo išvakarėje Clevelando reakcinės jėgos taipgi buvo paleistos darban. 11-os kaltinamųjų pagarbai buvo surengtas banketas restorane, ir keliomis dienomis prieš banketą du FBI agentai atėjo pas restorano savininką jį tyžinėti. Keliomis dienomis vėliau jis buvo apklausinėtas Clevelando policijos departamente. Kuomet šis gąsdinimai restorano savininko nepaveikė, kad atsakyty duoti banketui vietą, dviem dienom prieš banketą restorano savininkui tapo pranešta, kad Knights of Columbus ir kitos organizacijos restoraną pildytuos, kiekvienas į restoraną einantis bus fotografuojamas, bus trokai su garsiakalbiais, per kuriuos apylinės gyventojai bus raginami imtis veiklos, ir kad bus galima tikėtis spėkos panaudojimo.

Štai, kur glūdi tikrasis Amerikos saugumui pavojus! Policija gązdino tik žodžiu, o katalikiški riteriai—teroru ir jėga.

Einant tokiam spaudimui, banketas buvo atšauktas. Bet publikos atsinešimas į tai buvo greitas. Apsigynimo raštinė tapo užplukdyta telefonais norinčių išreikšti savo pasipiktinimą prieš tokią pasistinę veiklą ir užtikrinti savo moralę ir finansinę pagamą.

Prisirengimas prie dar dvidešnio banketo kitoje vietoje jau arti baigimo ir jis įvyks artimoje ateityje.

Visi tie įvykiai dramatižuo-

ja atmosfera, kurioje teismas prasidėjo. Ypatingai svarbu, kad auga susirūpinimas kovoti už išlaikymą demokratijos ir konstitucinių teisių.

Pirmas žingsnis, teismul prasidėjus, buvo kaltinamųjų pasipriešinimas džiūrei, iš kurios kaltinamieji nesitiki bešališko nuosprendžio. Jie geriau velijo, kad teisėjas vlenas nuspręstų. O kada tai buvo atmeta, prasidėjo džiūrimanų rinkimas.

Šiuos žodžius rašant jau visa džiūrė buvo išrinkta, susidedanti iš 4 moterų ir 8 vyrų, tarpe jų tik vienas ne-gras. Valdžios advokatas, Sumner Canary, labai saugojo, kad neleistų į būsimus pri-saikintuosius teisėjus negrų, pažangesnių ir nors kiek susipažinusių su komunizmu. Iš nepraleistų trijų negrų buvo: Mrs. Ruth Wright, kuriai pasitaikė lankyti mokyklą Atlanta, Ga., kurioje mokė-si Benjamin Davis, buvęs New Yorko kaunsilmanu, dabar sėdi kalėjime. Mrs. Wright tuomet buvo tik mergaitė ir jau per 30 metų nesimatė su B. Davis. Antra negrė—Mrs. Marion Holman — atmeta todėl, kad ji priklausė prie Euclid Avenue baptistų bažnyčios, kurioje yra buvęs pastorium liberalas ir socialus žmogus. Trečias atmetasis negras — Clevelando pašto darbininkas Henry G. Dixon. Tik pastarojo atmetimo prie-žasties neteko sužinoti.

Lenkai rengiasi prie banketo

Lenkai stropiai rengiasi prie didelio banketo, nuo kurio visas pelnas eis paramai jų pažangaus laikraščio "Glos Ludowy." Banketas įvyks šeštadienio vakare, lapkričio 19 d., Ukrainian Labor Temple, 1051 Auburn Ave. Pradžia 7:30 valandą vakare. Įžanga \$2.50.

Bankete kalbės "Glos Ludowy" redaktoriaus sūnus Jim Dombrowski, kuris praėjus rugpjūčio mėn. dalyvavo Pasauliniame Jaunimo festivalyje, įvykusiame Varšuvoje, kuriame dalyvavo 70,000 jaunuolių iš viso pasaulio kam-pų. Iš Jungtinių Valstijų delegatų buvo 34.

Dombrowskis nekurį laiką išbuvo Lenkijoje ir dabar grįžęs į Ameriką, važinėja per lenkų kolonijas su prakalbomis ir yra pakviestas į Clevelandą pasakyti kalbą lenkų bankete. Nėra abejonės, kad jis turi daug ko įdomaus pasakyti. J. N. S.

Brockton, Mass.

Čia, City Hall (miesto rotušėje) atidarė ExRay Clinic. Ten nemokamai nuima žmonių krūtininių nuotraukas (paveikslus). Lietuviai turėtų pasinaudoti šia proga. Klinika atdara pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais.

Nekurie sako: Kam man tas reikia, aš esu sveikas. Bet nieks tikrai nežino, ar jis yra sveikas, kol nepatiria per X-Ray. G. Shimaitis

Pittsburgh, Pa.

Liūdnas prisiminimas

Lapkričio 11 dieną sukan-ka dveji metai, kai mirė Kazimieras Kairys. Išsėkis, mcl-lasis Kazimieras, šios šalies šaltojoje žemelėje, o mes, li-kę be tavęs, liūdimė.

Alena Kairienė ir vaikai

Braddock, Pa.

ZINELES

Turbūt ši kolonija yra ramiausias lietuvių kampelis visoje Pittsburgho apylinkėje: nei prakalbų, nei koncertų, nei balių. Taip ramu, kaip "vakarų fronte." Ateiviai lietuviai sensta, miršta, o čia gimusioji jaunoji lietuvių karta niekuo neužsiima—jokiais parengimais, kad galėtų su-traukti lietuvius į bendrą būrelį, kad galėtume padiskusuoti bėgamaisiais klausimais bei pasidalinti mintimis. Visas išėjimas — atlankyti ligo-nį bei mirusį. O ta nelaboji mirtis per du mėnesiu išplėšė iš gyvųjų tarpo net 6-ius lie-tuvius. Štai jie: F. Chelkie-nė, A. Kristapaitis, I. Naujo-kas, M. Vitartas, A. Dink-felt-Vinciūnaitė ir kunigas V. T. Abromaitis.

M. Vitartas buvo verslinin-kas ir LDS 59-os kuopos na-rys.

Apie kunigą Abromaitį ver-ta pakalbėti platėliau. Šios korespondencijos autoriui teko pergyventi 4 kunigus šioje mažoje Braddocko lie-tuvių kolonijoje.

Pirmasis kunigas, Ignatius Abromaitis, nebuvo politikierius, mylėjo išsigerti ir balandžius. Kun. Tamuliū-nas irgi nesikišo į politiką, mylėjo išsigerti ir moteris. Trečias kunigas, Garmus, bu-vo didelis politikierius ir pa-žangųjų lietuvių edikas; gra-sino deportuoti tuos, kurie jį kritikavo, iki pats išsidepor-tavo iš Braddocko lietuvių pa-rapijos, palikdamas parapijo-nus nekokoje finansinėje pa-dėtyje.

Kun. V. T. Abromaitis at-vyko į Braddocką liepos 7 d., 1927 metais. Užėmė pabėgė-lio kun. Garmaus vietą. Ir štai nekuriuos vietinės davat-kos nukiutino pas kun. Abro-maitį su raportais "apie ger-us ir blogus žmones," bet kun. Abromaitis atkiro toms davatkėlėms. Nesirūpinkite kitais, žiūrėkite pačios savės. Kaip kas pasiklos, taip ir išst-miegos. Ir per 28 metus ku-nigavimo jis niekad per saky-klą nebiauriuoto ty žmonių, kurie kitaip galvoja. Mirda-mas paliko apie \$19,000 — nežinau, kam: parapijonams, ar vyskupui. Tai jo dalykas.

Westinghouse darbininkų streikas kol kas tęsiasi ir gė-lo nesimato. East Pittsburgo biznieriiai dėl to susirū-pinę, tikra panika.

Laisvės naujų skaitytojų vajus

Nors ir labai prislėgtas sun-kių gyvenimo aplinkybių, bet šūkis "Lai gyvuoja Laisvė!" išbudino iš nusiminimo ir ma-ne ir stengisiusi pasidaruoti pagal savo išgalę. Todėl, draugai Laisvės leidėjai, teik-sitės uždėti ir Braddocką ant Laisvės vajuos žemėlapiu. George Urbanas

Pranešimas

WILKES-BARRE, PA.

LLD 43 kp. susirinkimas įvyks lapkr. 13 d. 3 val. diena. Liet. Taut. Parapijos Salėje, 206 Parrish St. Visi nariai dalyvaukite. John Stan-kevich, Sekr. (218-219)

BALTIMORE, MD.

ALDLD 25 kp. susirinkimas įvyks lapkr. 12 d. 2 val. diena. Work-men's Hall, 2507 E. Madison St. Visi nariai dalyvaukite, išgirkite balliaus pasekmes, bus ir kitų svar-bių reikalų aptarti. Kurie dar ne-uzsimokėję duokles, užsimokėkite, gausite knygą. —Valdyba (218-219)

DIENRAŠČIO LAISVĖS METINIS KONCERTAS

Ivyks Sekmadienio Popietį
LAPKRIČIO 13 NOVEMBER

Prasidės 3-čią valandą popiet. Įžanga \$1.50 asmeniui

Eldon Downing
Baritonas, Brockton, Mass.

Aldona Downing
Sopranas, Brockton, Mass.

Augustinas Iešmonta
Baritonas, vietinis

Suzanna Kazokyte
Sopranas, vietinė

Mildred Stensler
Aido choro mokytoja

Frank Balevicius
Koncerto akompanistas

Aido Choras

Vadovaujamas Mildred Stensler

dalyvaus programoje su naujais paruošimais specialiai šiam koncertui.

Šokis ir Flute Solo

Nancy ir Tessie Behmeriūtės

..Išpildys šį įdomų numerį

BUS LIBERTY AUDITORIJOJE

110-06 Atlantic Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Kaip matote iš aukščiau padavimų, programoje dalyvauja žymiausi talentai. Apart dainų, yra instrumentų solų, šokių ir dar bus kitokių įdomumų. Būtinai atsilankykite, pamatykite ir išgirskite šį išpūdingą koncertą.

Prašome nesivėlinti, nes programa prasidės lygiai pažymėtu laiku.

DETROIT, MICH.

Iškilmingas atžymėjimas Lietuvių Literatūros Draugijos 40 metų jubiliejus įvyks šeštadienį, lapkričio (Nov.) 12 dieną. Tai bus prakalbos ir koncertas. Kalbės A. Bimba, iš Brooklyn, N. Y. Rengia LLD 188 ir 52 kuopos. Bus keturi dainininkai iš Chicagos ir vietinis F. Price. Chigagiečiai Dočkienė, Stanevičienė, P. Dauderis ir Loretta Cooper, solistai.

Turininga ir graži programa, atsilankykite ją pamatyti ir išgirsti. Taipgi bus įdomi prakalba, nes dabar yra labai svarbių pasaulinių įvykių, kuriuos išdėstys Antanas Bimba.

Žinios iš Urugvajaus

Dr. Juan Angel Lorenzi
Rugsėjo 9 d. buvo paskirtas ambasadoriumi į Maskvą. Kalbama, jog greitai laiku bus sudaryta prekybinė sutartis su Tarybų Sąjunga.

Visuotinis darbininkų streikas
Rugsėjo 6 d. buvo išėję į visuotinį 24 valandų streiką 150 tūkstančių darbininkų. Šiuo streiku Montevidėo darbininkai ir tarnautojai parodė savo solidarumą jau antrą mėnesį streikuojantiems "Ferrosalt" įmonės darbininkams.

Pasirašyta prekybos sutartis
Rugsėjo 12 d. buvo pasirašyta Urugvajaus - Čekoslovakijos prekybos sutartis 5 milijonų dolerių apyvartoje per metus.

Socialistas prieš darbininkus
Urugvajaus socialistų partijos lyderis J. A. Pereyra pasisakė, jog "Ferrosalt" fabrikantas Serrato elgiasi teisingai, atsisakydamas patenkinti streikuojančių teisėtus reikalavimus.

Suimtų pinigų padirbėjai
Montevideo policija susekė ir suėmė 6 asmenis, kurie dirbo ir sklaidė apyvartoti falšyvus pinigus.

Ivyko XVI UKP kongresas
Urugvajaus Komunistų partijos XVI kongresas ivyko

rugsėjo 23-28 dienomis Montevidejuje.

Krinta pėzo vertė
Šiomis dienomis už dolerį buvo mokama 3 pėzai ir 67 cent. O 1927 m. už dolerį temokėjo tik 96 cent.

Metalurgikai streike
Gindami profsąjungų teises ir solidarizuodamiesi su "Ferrosalt" (Philips komp. skyriaus) kovojančiais darbininkais, Montevidėaus metalurgikai vieningai tęsia streiką.

Miesto tranzito nelaimės
Per rugpjūčio mėnesį Montevidėjuje įvyko 331 tranzito nelaimė, kuriose 10 asmenų žuvo.

Grįžo iš Jaunimo Festivalio
Rugsėjo 22 d. parvyko grupė urugvajiečių jaunuolių, dalyvavusių V-ajame Pasauliniame Jaunimo Festivalyje, Varšuvoje.

Troško grįžti tėvynėn
MONTEVIDEO. — Jau trejetas mėnesių praslinko, kai birželio 21 d. staigiai paslėmė Lucija Džiugienė-Stanaitytė. Jinai labai troško grįžti savo tėvynėn. Dažnai sakydavo: "Aš važiuosiu į savo tėvynę nors numirti." Bet nelemta mirtis pastojo jos svajonėms kelią ir negalėjo išsipildyti jos troškimas.

Chicago III.

Gražus buvo moterų vakarėlis

Lapkričio 29 d. įvyko kultūriški rengiami žaislų parė Mildos naudai. Publikos buvo vidutiniai, nors galėjo būti ir daugiau, bet atsižvelgiant į tai, kad vakarėlis įvyko tarpe didžiųjų parengimų ir net klubo narės buvo užimtos kitais darbais, šį vakarėlį galima skaičiuoti nusisekusiu. Kiek vakarėlis davė pelno; šiuos žodžius rašančiai dar neteko sužinoti, bet veikiausiai jo bent kiek liks.

Visi svečiai buvo linksmi nusiteikę. Žaislams einant prie pabaigos atvyko LLD I Apskrities veikėjai, jubilėjaus darbininkės ir buvo labai malonu matyti d. Antaną Bimbą mūsų tarpe. Kitas malonus svečias buvo prof. Kubilius. Teko su juo trumpai pasikalbėti. Labai draugiškas ir malonus žmogus.

Seimininkės buvo prigaminę skanaus kugelio ir kitokių užkandžių, tad virtuvėje nuolat ėjo didelis judėjimas, kaip valgančiųjų, taip dirbančiųjų. Kugelį pagaminio ir visas jam reikmenis nupirko ir paaukojo mūsų gubiausią gauspadię Marytę Elbraht. Labai didelis, širdingas ačiū jai!

Virtuvėje per visą vakarą dirbo d. Marytė, Matukaitienė, Sophie Budro. Prie kitų darbų Marion Nickus, Senkevičienė, Tilindienė, Vaičiulonienė. Labai didelis ačiū Valerijai Urbikas, kad pagelbėjo prie žaislų ir Jonui Pateckui, kuris labai gerai dirbo už baro.

Būtų labai daug kas rašyti apie dovanas, o jų buvo nemažai ir kelios draugės aukėjo labai brangių rankdarbių, vyno, tortų ir kitokių vertingų dovanų. Bet tiek daug vardų yra ant listo, kad neįmanoma laikraštį pažymėti. O paminėti vieną, apleistą kitą būtų neteisinga, tad tik pažymėsiu vardus tu draugijai, kurios prisidėjo pinigais. Po \$2 aukėjo dd. Tilindienė, Vasiliauskienė, Julia Katilienė ir Elzbieta.

Tad, vienu žodžiu ačiū visiems, kurie atnešėte dovanas, kurie prisidėjote darbu, ir visiems, kurie tik dalyvavo mūsų parengime.

Kitas Kultūros Klubo parengimas įvyks gruodžio 3 d., Mildoje. Iš anksto kviečiame visus.

B. E. S.

Middleboro-Montello, Mass.

Spalio 3 d. 7:30 val. vakare mirė (sudegė) pora lietuvių, kuomet ugnis iš kičino užsiliepsnojo ir visiškai nušlavė dviejų aukštų penkių rūmų namelį, esantį prie Wood Pond ežero, Wood Lake Terrace, Chestnut St., Middleboro, Mass.

Benjamin Kakštis ir jo žmona Helena Kakštienė (pirma buvusi Bružienė) sudegė pirmajame aukšte, kuomet buvo laikinai atsigulę prisnusti. Kakštienės duktė, Jadvyga Bružas, iš Bostono, ir svečias Andrew Žilinskas, iš Chelsea, Mass., išsigelbėjo. Jiedu buvo antrajame aukšte. Žilinskas išsoko pro langą ir pastatė kopėčias, kuriomis išsigelbėjo Jadvyga.

Kakščiai jaunose dienose gyveno Montelloje; jis yra skaitęs Laisvę. Montellos visi lietuviai juos pažįsta ir stebisi, kaip ta nelaimė galėjo juos patikti.

G. Shimaitis

Kelrodis į Laisvės koncertą

Koncertas įvyks šį sekmadienį, lapkričio 13-ą, 3 valandą, Liberty Auditorijoje, Atlantic Ave. ir 110th St., Richmond Hill. Visuomet paminėkite tą Hill, kai klausiate kelio.

Traukiniais: Iš New Yorko, Brooklyno ir didelės dalies Queens patogiausia važiuoti BMT Jamaica traukiniu. Išsėsti 111th St. stotyje. Eiti du bloka. New Yorko Jamaica traukinys gaunamas Canal St. stotyje, o Brooklyne ant Broadway, ir Queens ant Jamaica Ave.

Busais: Iš daugelio vietų Brooklyne ir Queens galima privažiuoti busu B-22 Atlantic Ave., kuris eina pro salę. Į busą B-22 galima persėsti su nemokamais transfėrais iš 2-20 Decatur St. prie Penn ir Fulton Sts.

Iš Wilson Ave. buso persėdimas prie Rockaway ir Broadway.

Iš Ralph Rockaway — prie Ralph Ave. ir Broadway. Dar yra 3 linijos, kurioms B-22 transfėrai tinka tik parvažiuojant. Ir susiduria su daugeliu kitų busų linijų, bet toms kitoms jau reikia ekstra fėro, B-22 transfėrai netinka.

New Yorko ir Apiešlinkės Žinios

Vagišius prisipažino ten buvęs

Vagišius Paul W. Wirths prisipažino, kad jis yra buvęs prie Woodward vilos tą naktį, kai Mrs. Woodward nušovė savo vyrą, manydama, kad tai vagišius, išveržęs į namus vogimo tikslais.

Šis prisipažinimas, manoma, dar labiau pateisins Mrs. Woodward, kuri dar vis tebėra ligoninėje. Policija, klausinėjusi minimą vagišių, sako, kad jo prisipažinimas yra paremtas konkrečiais faktais.

Parkų darbininkai balsuos už uniją

Pasigirdo didžiojo pikieto prie City Hall atbalsai. Praėjusį pirmadienį parkų darbininkų atstovai jau turėjo susitikimą su parkų komisijonieriumi Moses. Posėdis užtruko 75 minutes. Sako, jog darbininkai galės balsuoti pasirinkimui unijos. Iki šiol per eilę metų Moses tikrino, kad jis su unija neturės jokio reikalo.

AFL valdinių įstaigų darbininkų unijos atstovas Jerry Wurf sako, jog tai naujas dalykas, kad miestinių įstaigų darbininkai galės balsuoti už uniją su valdžios žinia.

Rengiasi bausti pedestrijonus

New Yorko miesto taryba priėmė rezoliuciją, reikalaujant, kad būtų pabauti tie žmonės (pedestrians), kurie anksčiau gatvę, kai veikia raudona šviesa.

Tokiems "nusikaltėliams" taikoma baudmė: \$50 arba 30 dienų kalėjimo.

Šalininkai tos rezoliucijos argumentuoja šitaip: Jeigu už važiavimą prieš raudonąs trafiko šviesas yra baudžiami automobilistai, tai reikia bausti ir pėsčius piliečius, neprisiimančius tos pačios tvarkos.

Mums atrodo, jog ims daug laiko, kol šis nutarimas bus pravestas gyvenimam. Dalykas toks: yra mieste labai daug plačių gatvių, per kurias pereiti su žalia trafiko šviesa labai sunku.

Reikėtų visų pirma sutvarkyti trafiko šviesas — taip, kad jos tarnautų abejiems: pedestrijonams ir automobilių vairuotojams.

Brooklyno demokratų lyderis Sharkey kritikavo miestinę Rinkimų tarybą. Sako, kad ji sumažino skaičių registruotų piliečių. Taryba pakeitė kai kurių stočių vietas, bet to nepranešė balsuotojams.

PARDAVIMAI

Parduodame namą 2 seimynų, frame, kampinis. Dviem kamaram, radžius, arti subvės. Kaina \$17,500. Skambinkite po 2 val. dieną. Seštadieniais ir sekmadieniais išties dieną. OLYMPIA 7-2047. Arba kreipkitės asmeniškai 91-28 — 184th St., Hollis, L. I. (218-220)

COCKTAIL LOUNGE-BAR

Dabar Atdara — Geras Patarnavimas Patarnaujame šeimoms, privatiems paršms, ir visokioms kitokioms socialinėms suelgoms. Geri valgiai. Draugiška atmosfera. TUNG HOY 1294 E. Boston Post Rd. Larchmont, N. Y. TE. 4-1934

SALDAINIŲ OBUOLIAI!

Paršms ir Bazarams Geriausi Miesto! Wholesale & Retail BRUNO KNUPFER 48-79 156th St., Flushing Tel. Flushing 8-4185

Elzbieta Paškauskienė laidos lapkričio 10-ą. Pašarvota pas Šalinšką, Woodhavene

Referatas apie poetą Adomą Mickevičių

Šiandien visas pasaulis plačiai kalba apie poetą Adomą Mickevičių, nuo kurio mirties šiemet sukanka 100 metų.

Tarp lietuvių apie Mickevičių yra visokių nuomonių. Vieni sako, jis buvo lenkų poetas, kiti šako — lietuvių poetas.

Apie Adomą Mickevičiaus gyvenimą ir darbus išgirsite, kurie ateisite, iš referato, kurį pateiks Rojus Mizara.

Referatas įvyks lapkričio 20 d., sekmadienį, 2:30 val. popiet, Lietuvių Kultūriniam Centre, Richmond Hill, N. Y. Įėjimas nemokamas.

Rengia Lietuvių Meno Sąjunga.

Siūlo steigti požeminius ekspresinius kelius

Pasiūlyta įvesti požeminių ekspresinių geležinkelį pervažiavimui po New Yorko didmiesių iš New Jersey į Long Islandą.

Plano autoriai sako, kad toliam keliui praveisti reikėtų apie 900 milijonų dolerių. Estas žymiai pagreitinų susiekimą. Dabar turinčiam nuvažiuoti iš New Jersey į New Yorko priemiesčius Long Islande kelionė dažnai būna ilgesnė negu į Naująją Angliją. Sutrukdė nebuvimas tiesios linijos.

Pasiūlytoji linija būtų maždaug tarp Hackensack ir Sunnyside, L. I., geležinkelio stoties. Taipgi būtų stotys persėdimui iš subway linijų. Fėrą imtų pagal tolį — nuo 15 centų iki \$1 arba ir iki \$1.50.

Kaltina Dewey kaip unijos ardytoja

Laivakrovių skundams iškilus specialios komisijos posėdyje praėjusį pirmadienį liudytojai sakė, kad buvęs gubernatorius Dewey asmeniškai bandė suardyti International Longshoremen's Association.

Patrick J. Connolly, ILA viceprezidentas, sakė, kad 1953 metų rugsėjo mėnesį Dewey susitiko su George Meany ir kitais AFL lyderiais Hotel Roosevelt. Po to jis asmeniškai atsisakė į laivų savininkus nesirašyti sutarčių su ILA.

ILA tuomet buvo oficialiuoju laivakrovių atstovu New Yorko uoste.

Connolly sakė, kad dėl to Deweyaus įsikišimo 1953 metais įvyko uosto darbininkų streikas.

Komisija davinėjo unijistų vardus

Connolly toliau liudijo, kad Deweyaus paskirta Waterfront komisija davė AFL lyderiams tūkstančių ILA narių vardus ir antraštas. Tie nariai gavo nuo AFL laiškus, raginančius balsuoti prieš ILA. Tačiau ir tose sąlygose ILA laimėjo, tapo daugumos uosto darbininkų pasirinktąja unija.

Dewey, kaip žinoma, skelbė, būk ta komisija įsteigiamą kovai prieš raketerizmą unijoje.

Neklaūzadas šalino iš darbo uoste

Connolly, taipgi ILA prezidentas kapitonas Bradley

ir ILA New Yorko distrikto prezidentas Fred R. Field, Jr., liudijo, kad laivakroviai tuznais buvo suspenduojami iš darbo už 1954 metų streiką. Komisija juos šalino jų net neapklaušinęs.

ILA vadai sako, kad tie šalinimai pirm antrųjų balsavimų pasirinkimui unijos buvo vykdomi tikslu tiems nariams atimti galimybę balsuoti. Tie balsavimai buvo vykdomi Nacionalinės darbo santykių tarybos priežiūroje.

ILA vadai dar kaltino tą Waterfront komisiją, kad ji ir po tv balsavimų, po NLR užtvirtinimo ILA unijos uosto darbininkų atstove, vis dar bandė narius kiršinti prieš ILA. Ji atsisakė pripažinti šimtus ILA narių, atsisakė juos prileisti prie darbo. Vieton to, įgabeno industrijon neunijistus, net daugelį jų, kurie streiklaužiuo 1954 metų streike.

Aido Choras

Valdyba ir mokytoja prašo visus būtinai dalyvauti šioje pamokoje lapkričio 11-os vakarą. Tai svarbu dėl to, kad pasiruošiam dainuoti Laisvės koncerte lapkričio 13-ą.

C. N.

Majoras Wagneris sako, kad federalė valdžia turėtų teikti uostui specialius agentus sekimui ir sustabdymui įvežimo narkotikų.

HELP WANTED-FEMALE

MOTERISKE
Namų darbui, guolis vietoje, valgių gaminimo, abelnai mas, visi įrengimai elektriniai, proga nuolatiniam darbu, du kuose namuose. Mr. A. Barone, B'way (arti Houston St.), N. Paprastomis dienomis nuo 4 v. vak., AL. 4-1751. Seštadi mad. nuo 9-5 v. vak. BE. 4-1236.

2 MERGINOS. 1 prie virimo, prie namų valymo. Turėn ma apartamentą užpakalyje; po ma kambary su įrengimais. Gera merginai dirbti draugiško namo namai už miesto. 4 valait. KI. 3-3242 (218-218)

HOUSEWORKER. Light housework in own room. Care for 2 children. Good oppty for permanent position in nice home. No cooking and no washing. HADDAD BROS. 34 W. 33rd St. (9th fl) (218-218)

Namų darbininkė. Abelnas dar guolis vietoje, maži namai Westchester. Gera proga nuolatiniam darbu, draugiškus namuose. DO. 3-8028 (218-218)

Virėja—Namų darbininkė. Turėn labai švari ir nerūkanti. Kanti prižiūri visišką modernią namuose, New Rochelle. 7 kambariai. Nuosavas kambarys su ir vonia. Skambinkite: New chelle 3-5613.

Namų Darbininkė. Great Neck. Šis vietoje, nuosavas kambarys. I. ranch namai. Visi modernūs įtaisymai. Lengvas virimas ir žiūrėjimas vaikų. Dienomis binkite nuo 9 v. ryto iki 5 v. vak. LE. 5-0604 (218-218)

SHEET METAL LAYOUT YH priė chasis ir spintų. Nuolatini darbas, gera įstaiga. OL. 4-5741 (218-218)

CERTIFIED CARBON STEEL WELDERS Taipgi Patyre FITTERS

Pageidaujama vyrų su patyrimu prie tankų ir kito abelno darbu. Prie pirmo ar antro šifto. Gera. Matykite Mr. Mahoney paval. ryto pirmadieniais, arba Seštadienį pasimatymo.

Lawrence 3-9551

PROCES ENGINEERING Foot Chase St., Methuen, Mass. (218-218)

Abelno darbo namų darbininkė. Lengvas virimas, patyrus. 2 kykylis vaikai; guolis vietoje, nuosavas kambarys. Visi įtaisymai, proga nuolatiniam darbu, du giskuose namuose. \$45. Saugūs 9 iki 10:30 v. ryto—5:30 iki 9 v. vak. FR. 4-1916. Woodmere, L. I. (218-218)

Namų darbininkė. Lynbrook min. iki N. Y., nuosavas kambarys \$40—\$45. Turime ir daugiau darbininkų. Skambinkite collect 74-0002. (218-218)

REAL ESTATE

REGO PARK. A-1 stovyje. Turėn matyt, kad įvertint; 6 rūmų basementas su kambariu ir vonia. Arti 8th Ave. subvės. Taipgi 3 rūmų, gražus valgymo salis moderninė virtuvė; didelis salis Parduoda savininkas. \$16,500. IL. 8-6161 (218-218)

CAMBRIA HIGHTS. \$17,900. Geri mūrinis bungalow, 2 maudymosi miegrūmiai, ištaisyti atlie ir pas. Yra darbu vieta ir visi kambariai, garadžius, sun deok. 5000 taisytas kiemo plotas. Dine ir stone patio. Tuoj užimtas. Kitės tik pirkikai. GL. 1-0088 (218-218)

LONG BEACH. Parsiduoda puiki šeimų namai. Tuščias 4 rūmų namas. Kreipkitės tik pirkikai. Saukite tarp 4-8 P. M. Tel. LONG BEACH 6-2119 (218-218)

ST. ALBINS—\$13,750. Prie miesto mūrinis, 6 rūmai; 1½ maudymosi dušai, aliejus; ištaisytas sklypas baru; patlo, garadžius; 20 x 100 žas. Arti katalikų mokyklos. Kitės tik pirkikai. LA. 4-1008 (218-218)

BUSINESS OPPORTUNITIES

Foto Studija. Isteigta 40 m. dupdame už prieinamą kainą. Skaičius kostumerių, galimas dinti. Atsistatavo nuo biznia. Pirkirtys, tiesiog nuo savęs. Skambinkite nuo 9 v. ryto iki 5 v. vak. AL. 4-2450 (218-218)

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
BROOKLYN, N. Y.
Geras Patyres Barberis

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAI DOTUVIŲ
DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
Market 2-5172